

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

REF.:
12/2415 - JAA

VÅR REF.:
2013/00483-005

DATO:
19.03.2013

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I POLITILOVEN

Det vises til departementets høringsbrev med frist 15. mars d.å., og til telefonsamtale med seniorrådgiver Jan Austad hvor det ble gitt fristutsettelse til 22. mars s.å.

Statsadvokatene er bedt om innspill, og det har kommet merknader fra Oslo og Hordaland statsadvokatembeter, som vedlegges.

Politi-lovens bestemmelser ligger som kjent utenfor riksadvokatens direkte ansvarsområde. I flere tilfeller vil likevel håndtering av polisiære forhold kunne ha betydning for påtalemyndighetens arbeid. Etter riksadvokatens syn er det tilfellet for den foreslåtte tilføyelse i politi-loven § 14.

Forslaget innebærer meldeplikt for den som vil samle inn penger på offentlig sted til egne eller andres formål, og kan også omfatte den som vil fremføre sang og musikk eller annen form for oppvisning/fremvisning. Slik forslaget er formulert vil det for eksempel også ramme skoleelever som samler inn penger til "Operasjon Dagsverk", eller annet liknende ideelt arbeid. Dette vil selvsagt vil kunne gi politiet utfordringer ved håndhevingen, og utfordre likhetsprinsippet. Etter riksadvokatens syn kan det være grunn til å vurdere unntak etter søknad for innsamling til utelukkende veldedige formål.

Som departementet påpeker kan politiet etter politi-loven § 7 nr. 1, gripe inn for å stanse forstyrrelser av den offentlige ro og orden, eller når omstendighetene gir grunn til frykt for slike forstyrrelser. Politiet kan i slike tilfeller blant annet forby opphold i bestemte områder, eller bortvise personer. Etter straffeloven § 390a kan personer som opptrer skremmende, plagsomt eller hensynsløst, og krenker en annens fred, straffes med bøter eller fengsel inntil to år. Etter samme lov § 350 kan den som ved utilbørlig atferd forstyrrer den alminnelige fred og orden eller lovlig ferdsel straffes med bøter eller fengsel inntil to måneder.

Departementet er vel kjent med disse straffebestemmelser, og som kan benyttes ved flere av de tilfeller som skisseres som særlige utfordrende ved tigging. I den foreslåtte tilføyelse

i politiloven § 14 fremgår at politiet kan sette vilkår, samtidig som departementet gir anvisning på at det ikke kan settes vilkår som enkeltvis eller samlet sett i praksis gjør det umulig å samle inn penger på en hensiktsmessig måte.

Departementet foreslår blant annet at det skal kunne settes vilkår om at man ikke kan stanse, eller gå etter mulige givere på gaten. Dette vil etter riksadvokatens syn ikke endre de bevismessige utfordringer ved å fastslå at dette rent faktisk har skjedd. Man står således overfor de samme bevismessige utfordringer som ved ovennevnte straffebestemmelser.

Slik riksadvokaten oppfatter lovforslaget bærer det preg av at man ønsker å gjøre noe med den faktiske situasjonen, men ikke ønsker å ta steget fullt ut ved å forby tigging.

Riksadvokaten reiser spørsmål ved om ikke forutsetningene for opphevelsen av løsgjengerloven § 11 i 2006 nå er endret, og om ikke et forbud bør vurderes i lys av dagens situasjon. For politiet vil et forbud mot tigging selvsagt være mye enklere å håndheve. Det kan også hevdes at selve fenomenet med omfattende, aktiv og pågående tigging nå er mer et nasjonalt anliggende enn et regionalt. I det perspektivet er det kanskje ikke så naturlig å la den enkelte kommune fastsette vedtekter, men at Stortinget i større grad bør regulere dette direkte gjennom lovgivning.

Den foreslåtte tilføyelse i politiloven § 14 vil etter riksadvokatens syn ha liten effekt på de uheldige følger at tigging, eller de tilstøtende problemer man ønsker å komme til livs. Det overlates til politiet å sette vilkår, samtidig som departementets uttalte begrensning om vilkårene i praksis minsker den mulige effekten av endringen. I realiteten overlates de vanskelige og prinsipielle vurderinger til politiet. Det vil også kunne hevdes at eventuelle vilkår gjør det umulig å samle inn penger på en hensiktsmessig måte, med klager til Politidirektoratet som en naturlig følge.

Politidistrikt som allerede har startet med meldeplikt må registrere opplysningene på en eller annen måte, og det antas at dette gjøres ulikt. En positiv effekt av en regulering på området er det kommer ensartede regler for hvordan, og hvilke opplysninger som kan registreres.

Hordaland statsadvokatembeter har i sin uttalelse blant annet pekt på det uheldige i at det ikke skilles mellom voksne og barn, og at dette både kan gi legitimitet til at barn benyttes ved pengeinnsamling, og gi bevismessige utfordringer ved en eventuell senere sak om menneskehandel. Riksadvokaten slutter seg til disse vurderinger.

Riksadvokaten er skeptisk til effekten av den foreslåtte tilføyelse i politiloven § 14.

Knut Erik Sæther
ass. riksadvokat

Terje Nybøe
førstestatsadvokat